

Kongsvinger Kommune
www.kongsvinger.kommune.no

Kommunedelplan for Oppvekst 2010- 2021

17.11.2010

Vedtatt i kommunestyret 7. desember 2010

Innhold

1 Innledning	5
1.1 Oppbygging av planen	5
1.2 Status og utfordringer.....	5
2 Helhetlig tjenestetilbud	8
2.1 Utfordringer	8
2.2 Mål og strategier i forhold til et helhetlig tjenestetilbud	11
3 Læringsutbytte	12
3.1 Utfordringer	12
3.2 Mål og strategier i forhold til læringsutbytte	14
4 Kompetanse og rekruttering	16
4.1 Utfordringer	16
4.2 Mål og strategier i forhold til kompetanse og rekruttering.....	18
5 Barnehage- og skolestruktur	20
5.1 Utfordringer	20
5.2 Mål og strategier i forhold til barnehage- og skolestruktur	23
6 Referanseliste	24

Sammendrag

På kommunens nettside har oppvekst overskrifta "Kongsvinger – den gode oppvekstkommunen".

I Strategidokumentet 2010-2013 er visjonen å gi tilbud som bidrar til å gjøre barn og unge til vinnere i en verden med økt globalisering.

Visjon

Gi tilbud som bidrar til å gjøre barn og unge i Kongsvinger til vinnere i en verden med økt globalisering

I gjeldende styringskort for oppvekst, er det særlig fokus på gode læringsresultater, nulltoleranse for ugyldig fravær, full barnehagedekning og å gi tilpasset opplæring. Tilpasset opplæring er rom for alle og blick for den enkelte. Det vil si å lage et tilbud som gir alle muligheter i forhold til sine evner og forutsetninger.

Planen har fire satsingsområder med mål og strategier under hvert område.

1. Helhetlig tjenestetilbud
2. Læringsutbytte
3. Kompetanse og rekruttering
4. Barnehage- og skolestrukturen

Første del gir en status i form av en swot-analyse som gir begrunnelse for å velge satsingsområder.

Det er valgt fire satsingsområder med forslag til mål og strategier innenfor hvert satsingsområde. Områdene griper tett inn i hverandre. Område 1 og 3 inneholder forutsetninger for å lykkes på område 2 Læringsutbytte, som er området innen oppvekst der resultatene måles. Område 4 legger premisser for likeverdighet både for eksempel i forhold til barnehageplass til alle som ønsker det når de ønsker det, og like god faglighet rundt alle elevene på ungdomstrinnet.

1. Helhetlig tjenestetilbud

Tilbudet er i planen visualisert ved "oppvekststigen". Under dette satsingsområdet kommer særlig betydningen av et samordnet tjenestetilbud som Barn – og ungeenheten representerer, fram. Tidlig innsats, brukermedvirkning og sømløse overganger er hovedstrategier.

Mål i forhold til et helhetlig tjenestetilbud

- Kongsvinger skal gi tjenester på riktig nivå til brukerne og utnytte kommunens ressurser på en mest mulig effektiv måte
- Kongsvinger skal øke brukermedvirkningen

2. Læringsutbytte

I dette satsingsområdet inngår strategier for å hindre drop out. Læringsutbytte ligger også som mål i styringskortet. Det ligger også inne strategi om å se utover grunnskolealder ved å inkludere førskole- og voksenalder.

Mål i forhold til læringsutbytte

- Læringsresultatene i Kongsvinger skal høynes til landsgjennomsnittet
- Kongsvinger skal øke andel innbyggere med utdanning fra videregående skole og universitets- og høghskolenivå

3. Kompetanse og rekruttering

Å kvalifisere, beholde og rekruttere ligger inne som strategier

Det må en mer utfyllende kartlegging, analyse og planarbeid til før prioriteringer av tiltak og økonomiske konsekvenser kan vedtas i forhold til dette satsingsområdet.

Mål i forhold til kompetanse og rekruttering

- Kongsvinger skal ha nødvendig kompetanse for å gi et likeverdig og tilpasset oppveksttilbud i tråd med vedtatte mål og styringsdokumenter
- Kongsvinger skal bidra til at utdanningsnivået i regionen høynes

4. Barnehage- og skolestrukturen

Mål i forhold til barnehage- og skolestruktur

- Kongsvinger skal ha en oppvekststruktur som tar utgangspunkt i likeverdighet, optimalt læringsutbytte, best mulig ressursutnyttning, nærmiljøeffekt og fritidstilbud

Det anbefales følgende strategier:

- Ungdomstrinnet: Velge en struktur som oppfyller krav og føringer for morgendagens skole.
- Barnetrinnet: Ingen strukturendring
- Det utredes Oppvekst- og ressursenter på Langeland
- Barnehagene: Kontinuerlig vurdering av kapasitet og samtidig med kapasitetsøkning vurdere sanering av gamle avdelinger / barnehager.
- Oppruste eksisterende bygningsmasse i forhold til dokumentert etterslep på vedlikeholdssida.

1 INNLEDNING

1.1 Oppbygging av planen

Satsingsområder:

- Helhetlig tjenestetilbud
- Læringsutbytte
- Kompetanse og rekruttering
- Barnehage- og skolestruktur

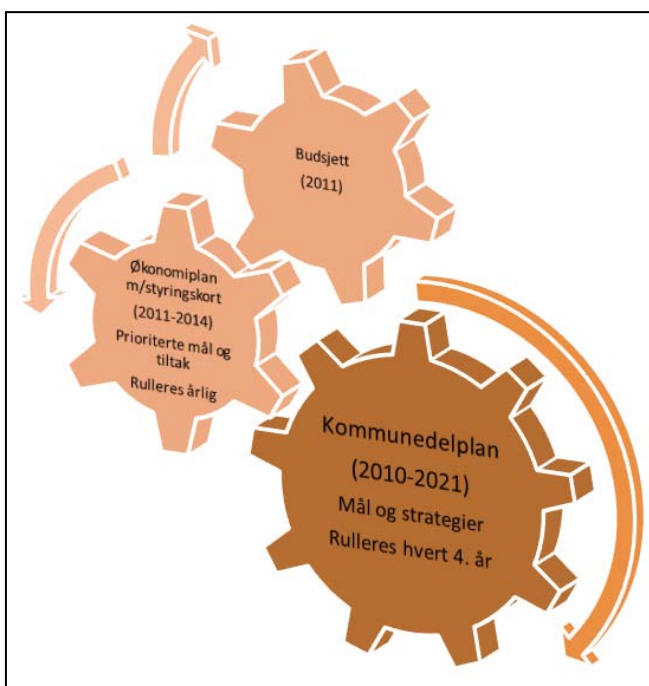
Innenfor hvert av satsningsområdene er det blitt utarbeidet mål og strategier for hvordan utfordringene og oppgavene kan løses.

-Figuren til høyre illustrerer sammenhengen mellom kommunedelplanen og økonomiplan- og budsjettarbeidet.

- Kommunedelplanen har et 12 års perspektiv og planen skal rulleres hvert fjerde år.

- I desember skal kommunestyret vedta kommunedelplanen. Vedtatte mål og strategier skal konkretiseres ytterligere gjennom et handlingsprogram, som skal ligge til grunn for økonomiplanen herunder styringskortene (2011-2014).

- Endelig vedtak av økonomiplanen og årsbudsjettet skjer i februar/mars 2011.

Kapitlene er bygget opp ved at første del peker på utfordringene innenfor hvert område. Så følger målsettinger som uttrykker hvilke forbedringer som kan svare på utfordringene. Etter hvert mål følger strategier i forhold til hvordan målet kan nås.

I forbindelse med at Læringspolitisk strategi (2010-2013) ble vedtatt, er dette arbeidet allerede påbegynt. Noen strategier vil derfor være nye, mens andre er videreføring av det som er påbegynt innenfor oppvekst. Å etablere Barn- og ungeenheten er ett eksempel på noe som er godt i gang, og som videreføres som strategi i forhold til tverrfaglighet og tidlig innsats.

De fire satsningsområdene er på mange måter overlappende. Det er for eksempel umulig å tenke læringsutbytte uten at det involverer kompetanse. Det anbefales derfor lesing av Agenda-rapporten som er lagt ved, ikke bare i forhold til Skole- og barnehagestruktur, men som grunnlag for alle satsningsområdene.

1.2 Status og utfordringer

Kommunedelplanen skal gi oversikt og legge til rette for helhetlig styring av

oppvekstområdet, og den skal legges til grunn for å videreutvikle oppvekstilbudet i Kongsvinger kommune. Den 29. april 2010 vedtok kommunestyret planprogrammet for kommunedelplanen, kvalitetsrapporten for 2009 og "Læringspolitisk strategi og Kvalitetssystem for oppvekst 2010-2013". Dette - sammen med perspektivnotatet 2011-2014 og Agendarapporten datert 13. mai 2010 - er premissleverandører til planen.

Skoler, barnehager og hjelpe- og støttetjenester til barn og unge utgjør oppvekstområdet i kommunen. Samtidig er sammenhengen mot samfunn, kultur, helse/ nav og fritidstilbud tydelig. I plansammenheng er det en forutsetning å være klar over alle disse sammenhengene, samtidig som selve planen omhandler det avgrensede oppvekstområdet med et hovedfokus på læringsmandatet.

Det er definert hvilke tjenester som skal ytes til barn og unge ved Barnehageloven, Opplæringsloven, Barnevernloven og Helseloven.

Barnehagetilbudet består av private og kommunale barnehager. De private barnehagene er ikke underlagt den kommunale styringsmodellen. Planutkastet legger likevel opp til tilbud om samarbeid og utvikling av felles forståelse for kvalitet for barnehagene.

Kommunedelplanutkastet legger opp til "Livslang læring" – jfr. St. melding 16 2006-2007: "... og ingen stod igjen og hang". For at de unge skal lykkes, er gode overganger og samarbeidsformer mellom rådgivingstjenesten, grunnskole og videregående skole en forutsetning. Men selv dette hjelper bare i begrenset grad, dersom ikke forholdene ligger til rette for hjelp og støtte i livets begynnelse, og at de unge har faglige resultater og motivasjon som grunnlag for å lykkes videre etter grunnskolen.

Framlegg fra fylkesnivå v/ Tore Gregersen, fylkesskolesjef for videregående opplæring 21.01.10 viser en tydelig sammenheng mellom resultater fra grunnskolen, ugyldig fravær og gjennomføring av videregående skole. Dette er førende for styringskortet for oppvekst fram til 2014.

Folkehelseperspektivet er viktig for oppvekst. Samarbeidet med helsesektoren for å videreutvikle dette i Kongsvinger, vil få høy prioritet. "Gagns menneske i heim og samfunn", jevnfør skolens formålsparagraf, forutsetter å vite hvordan og så ha evne til å ta ansvar for egen helse. Referer Kommunedelplan helse, forebygging helsefremmende tiltak.

I forlengelsen av IS-1/2010 rundskrivet fra Helsedirektoratet, planlegges det å utarbeide en folkehelseplan i kommunen der oppvekst blant annet vil bidra med helsestasjonstilbudet og skolehelsetjenesten. I forhold til levevaner er foresatte en felles målgruppe for helse og oppvekst.

Som utgangspunkt for å identifisere ståsted og utfordringer i Kongsvinger-samfunnet, er det mange kjente indikatorer. Arbeidsledighet, unge uføre, frafall i videregående er alle indikatorer på at utfordringene er mange. Satsingsområdene, mål og strategier som følger av planen, er svar på hvordan utfordringene kan møtes de neste ti årene.

Optimismen i forhold til oppvekst ligger i (ref Birkemo og Bonesrønning 2006) at effektive skoler er effektive for alle elevene - uavhengig av elevens sosiale bakgrunn, etnisitet, skolestørrelse og foreldreinvolvering. Det som har størst betydning, er at man utnytter det handlingsrommet man faktisk har. Slik kan alle gode krefter forsterke det beste i skolen på en slik måte at skolen kan kompensere for sosiale forskjeller.

Swot-analysen som følger, er lagt til grunn ved utarbeidelse av kommunedelplanutkastet. Analysen gir i stikkordsform en oversikt over tenkelige styrker, svakheter, trusler og muligheter. Bildet som gis, sier noe om balansen mellom utfordringer og forutsetningene for å gå videre. Målet er å opprettholde det som kommunen er god på i dag (styrker), iverksette tiltak på de områder hvor det er avdekket et forbedringspotensiale (svakheter), være åpne for alternative måter i forhold til dagens oppgaveløsning (muligheter) og unngå /påvirke det som kan true kommunens målsettinger (trusler). Sagt på en annen måte: Mulighetene kan møte svakhetene og med riktige tiltak fjerne dem.

Styrker	Muligheter
<ul style="list-style-type: none"> • Alle fagstillinger innenfor virksomhetsområdet er besatt med godkjent utdannet personell • Produktiviteten er god – jfr. produktivitetsindeksen . • Alle enheter innenfor virksomhetsområdet har vist god omstillingsevne • Kommunal barnehagegaranti er bedre enn sentral garanti • Høy brukertilfredshet. Barnehager over landsgjennomsnittet • Kongsvinger kommune har en organisering som sikrer felles ledelse av oppvekstområdet • Kongsvinger kommune har store og praktiske uteområder som innbyr til et mangfold av aktiviteter • Kongsvinger kommune tilbyr skoler og barnehager i nærmiljøet • Alle kommunale bygg/virksomheter skal være "Rasismefri sone" 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedre samordning av tilbud på tvers av enheter • Være konkurransedyktige mht. rekruttering • Bedre tverrfaglig utnyttelse av tilgjengelig kompetanse på tvers av enheter • Satse mer på tidlig intervensjon • Bedre utnyttelsen av ikt som verktøy • Fokuserer på ytterligere forbedring av de psykososiale miljøene i skoler og barnehager • Bedre samordning av kompetansebygging på tvers av enheter • Utvikle samarbeidet med høgskolesenteret, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer • Styrke det regionale samarbeidet • Bedre brukertilfredsheten ved å forbedre SFO-kvalitet og skystilbudet • Styrke samarbeid med frivilligheten og organisasjoner • Utnytte nærmiljøeffekten rundt skoler og barnehager • Bedre samordning mot Helse i forhold til folkehelseperspektivet/forebygging • Bedre samordning mot kultur i forhold til tilbud til barn og unge i form av forebyggende fritidstilbud.
Svakheter	Trusler
<ul style="list-style-type: none"> • Muligheter for tilpasset opplæring er varierende • Enhetene er for svake i dialogen med foreldre, slik at foreldreengasjementet blir for lite • Kommunen har ikke en god nok tilrettelegging for overganger mellom hjem, barnehage, barneskole, ungdomsskole og videregående skole • Ulike skolestørrelser og infrastruktur gir store utfordringer i forhold til å kunne tilby et likeverdig opplæringstilbud til alle elever • For ensidige læringsarenaer • Ikke gode nok etablerte prosesser for tidlig identifisering av problemer hos det enkelte barn • Generelt lavt utdanningsnivå i Glåmdals-regionen • Høye kostnader og dårlig kvalitet på skystilbudet 	<ul style="list-style-type: none"> • Mangel på kvalifisert personell • Økonomiske rammebetingelser • En negativ dreining i levekårsforskjeller mellom ulike grupperinger i samfunnet • Stor arbeidsledighet, mange i gruppen under 25 år. • En befolkningsutvikling som gir en gradvis reduksjon i barnetallet i kommunen • Dårlig folkehelse representert ved for eksempel rusproblematikk og psykososiale problemer. • Geografiske begrensninger i forhold til full utnyttelse av dagens ikt-løsninger • Forholdsvis gamle bygningsmasser som ikke tilfredsstillende nye krav til innemiljø og moderne læringsmiljøer, samt lengre tids etterslep i forhold til generelt driftsvedlikehold • Frafall i videregående opplæring • Læringsresultater under landsgjennomsnitt • Store utfordringer innenfor barnevernområdet

2 HELHETLIG TJENESTETILBUD

2.1 utfordringer

Å utforme et tjenestetilbud som preges av sammenhenger og helhet, samtidig som tilpassethet og riktig ressursbruk ivaretas, betyr å få til en balanse mellom overordnet styring og lokalt mangfold i enhetene. Ulike lovverk og oppdelte budsjett innbyr tradisjonelt sett ikke til å utnytte muligheter ved å løse oppgaver helhetlig.

Mål om å gi et likeverdig, tilpasset, effektivt og kvalitetsmessig riktig tjenestetilbud krever derfor å videreutvikle samhandling på tvers, med et særlig fokus på overganger (strategidokumentet). utfordringer i gruppa barn og unge må tydeligere enn til nå kobles opp mot utfordringer i foreldregruppa, jevnfør levekår. utfordringer i foreldregruppa er utfordringer som barn og unge er en del av.

Hva menes med et tilpasset oppveksttilbud? Jo mindre tilpasset det ordinære tilbudet er, jo større blir behovet for særtjenester. Når for mange får definert et individuelt hjelpebehov, kan det bety at det blir for lite igjen til de som har de største behovene. utfordringen er å ha ressursbalanse mellom tilbudet til alle og særtilbud til noen. Det må være rom for både å forebygge og løse de akutte utfordringene. For å få til en slik balanse vil det handle om kortsiktige og langsiktige prioriteringer.

I oppvekststigen, se neste side, er oppveksttilbudet til barn og unge illustrert. Det ordinære tilbudet er trinnene i stigen som alle skal klatre. I tillegg er det rekkverk for de som trenger hjelp og støtte. Oppvekststigen må ha stødige trinn og solide rekkverk. Det enkelte barn må settes i sentrum for sin vekst og læring når det går i stigen. Dette innebærer flere fokus; barnets evner, interesser, bakgrunn og sosiale ferdigheter.

Det er en utfordring å etablere et tverrfaglig hjelpe- og støttesystem som er avbyråkratisert, robust og nært og i minst mulig grad avhengig av enkelte fagpersoner. Det handler om å snu en tradisjonell og fagdelt måte å jobbe på. Det handler om å få til en ny type samvirke på tvers av faggrensene. Det handler om å utvide handlingsrommet i forhold til et lovverk som i utgangspunktet ikke legger opp til grenseoverskridende hjelpetjenester. Taushetsplikten er et eksempel på at lovverket tradisjonelt er tolket til hinder for samarbeid til beste for barn og unge. Ved organisering av Barn- og ungeenheten er det lagt til rette for tverrfaglig tjenesteproduksjon. Målene til enheten er formulert slik:

"Etablering av enheten skal bety en positiv forskjell for barn og unge som har behov for kommunale hjelpe- og støttetjenester."

Dette skal skje ved:

- Å sørge for tidlig og riktig innsats til utsatte barn og unge og deres foresatte.
- Å gi tjenester som oppfattes som helhetlige for brukeren – og hvor brukeren selv spiller en aktiv rolle.
- Å tilby hjelpe- og støttetjenester der barn og unge er – i skoler og barnehager.
- Å utgjøre et lavterskeltilbud samtidig som lovpålagte oppgaver ivaretas
- Å ta i bruk og videreutvikle tverrfaglig kompetanse og arbeidsmetoder.
- Å ha en tjenesteproduksjon som utføres av kompetente og motiverte medarbeidere

med fokus på samarbeid og resultater.

Progresjonen i oppvekstløpet er illustrert ved oppvekststigen. Oppveksttrappa i Bodø kommune har vært inspirasjonskilden.

Stigen illustrerer livsløpet fra fødsel til voksen alder. Trinnene er aldersbestemt og viser at barna møter ulike tjenester fra oppvekstsektoren. Målet er at stigen er så solid at hver enkelt med sine evner og forutsetninger klarer å klatre.

- Starten er før 0 år i form av svangerskapskontroll, første trinn er helsestasjon og barnehagetilbud. Andre trinn har bla. barnetrinn, skolehelsetjeneste.

- Trinnene er solide ved at de inneholder obligatoriske tilbud til alle, og ved at de skal ha tilpasning for å favne bredt. Prosjekter og tiltak innenfor det ordinære tilbudet skal gjøre at det som tilbys, skal passe stadig bedre til stadig flere.

- I en ideell verden hadde denne stigen vært god nok, men i den virkelige verden er det nødvendig med rekkverk på stigen. Noen barn og familier trenger hjelp og støtte i kortere eller lengre perioder. Slik hjelp er frivillig og kan mottas enkeltvis eller i en større sammenheng. Strategien er at dersom slik hjelp er riktig hjelp og gis tidsnok, vil mange komme oppover i stigen til riktig tid.

- Mange av kommunedelplanens mål og strategier handler om å bygge trygge, brede trinn i stigen ved å gi hjelp og støtte. Rekkverket til venstre (tiltak for alle) er tilpasset hjelp og støtte når noen trenger det. Denne strategien vil ikke gjøre et rekkverk på andre siden overflødig.

- Noen har i følge lovverket individuelle rettigheter som ivaretas ved enkeltvedtak og individuelle tiltaksplaner. Dette er et rekkverk som noen må bruke, men som strategien som ligger i tiltak for alle, kan innvirke på. Dersom rekkverket til venstre er godt nok vil dette føre til at rekkverket til høyre også blir godt nok for de som trenger det.

- En annen strategi for å bygge en solid stige, er å sikre at overgangene representerer kontinuitet for de som skal over i nytt trinn.

Kommunedelplanen fokuserer mye på tidlig og riktig innsats. Ansvaret for læringstilbudet ligger hos rektorer og styrere. Barn- og ungeenheten er nærmeste medarbeider for å få til tilpassethet. Fra å utrede, søke og vente er den nye strategien å gå i gang umiddelbart. Det krever at det forenes faglighet og blick for god praksis i skoler og barnehager ved at interne og eksterne krefter jobber mot samme mål. Dette er en viktig videreføring mot realisering av målet om tidlig innsats.

Sentrale føringer har flerfaglig innsats som virkemiddel i forhold til mål om tidlig innsats og forebygging. Man vet at tidlige erfaringer har stor betydning for barnets senere utvikling – sosialt, emosjonelt og kognitivt. De senere års forskning på sped- og småbarns psykiske helse har blitt viet større interesse i flere fagdisipliner – deriblant det spesialpedagogiske fagfeltet.

Tidlig identifisering av risikobarn basert på forskningsbasert kunnskapsgrunnlag er svært viktig. Kongsvinger kommune har kompetanse og kunnskap slik at man gjennom systematisk kartlegging i svangerskapet eller barnets første leveår (for eksempel ved bruk av EPDS, ASQ og hjelpetiltak eks. Marte Meo) har mulighet for å fange opp og hjelpe langt flere barn enn tidligere. Et eksempel på tiltak kan være å etablere mødregrupper i ulike former i forbindelse med svangerskap og første leveår

Kommunehelseloven pålegger alle kommuner å ha en helsesøstertjeneste som skal sørge for at gravide, barn og ungdom opp til 20 år skal få helsetjenester etter lavterskelprinsippet i forhold til forebyggende og helsefremmende arbeid. Innenfor dette ligger tverrfaglig eller helhetlig tjenestetilbud som en viktig del av arbeidet. I politisk plattform for flertallsregjeringen 2009-2013 (Soria Moria-2 erklæringen) heter det i kapittel 9 at regjeringen vil *”bygge ut lavterskeltilbud som skolehelsetjenesten og helsestasjonene for å kunne behandle barn og unge på et tidlig tidspunkt.”*

”Tyvstart for alle” var et kommunalt prosjekt knyttet til begynneropplæringen på 1. og 2. trinn skoleåret 2009-2010. ”Tyvstarten” er vedtatt videreført i oppvekst som praktiske tiltak og med en felles forståelse av hva som ligger i begrepet ”tyvstart” knyttet mot tidlig innsats og forebygging.

Å ha tilbud som er tilstrekkelig fristende til at usunne alternativ som vold, rus og drop-out blir vraket, er å forebygge. Slik forebygging må etableres på tvers i kommunen og sammen med frivilligheten, foreldregruppa og barn og unge. Hvis de gode tilbudene favner vidt og er uavhengig av foresattes økonomi, vil det innebære at rekrutteringen til for eksempel rusmiljø kan forhindres.

Tiltak som barnevernvakt (ikke lovpålagt tilbud) og SFO-tilbud som er et frivillig tilbud, ligger inne i oppveksttilbudet allerede. Det er knyttet forventninger om mer forebygging inn i oppvekst ved at forebyggende rustiltak og samarbeid om fritidstilbud for ungdom er planlagt.

Sammenhenger er så viktig i seg selv at det kan være en utfordring å fronte hovedmandatet i oppvekst, som er læring. Innen oppvekst er likeverdig opplæring og samarbeidet med hjemmet hovedsøyler.

Kommunen har plikt til å gi opplæringstilbud også til voksne. Med lavt utdanningsnivå, høy arbeidsledighet og frafallet fra videregående opplæring er dette et område som vil kreve større innsats og mer ressurser fra kommunen i årene framover. Dette er rettighetsbaserte tilbud ut fra Opplæringsloven:

*St.meld. 16 (2006-07) - ”Livslang læring” og St. meld. 44 (2008-09)–
”Utdanningslinja” legger føringer for læring livet ut og peker på den tilretteleggingen som kommunen skal stå for i denne sammenhengen.*

Tilbudet er hjemlet i opplæringsloven kapittel 4A ”Opplæring spesielt organisert for voksne”.

Tilbudet gis nå i regi av GIV (Glåmdal Interkommunale Voksenopplæringscenter). Det betyr at opplæringen er organisert regionalt.

Som loven viser er "voksne" i opplæringsssammenheng ei sammensatt gruppe. Dette byr på utfordringer i forhold til forutsigbarhet både i forhold til antall som ønsker tilbud, og hvilke tilbud som det er behov for. For voksne er kvalifisering et tema som berører både lav utdanningsnivå og arbeidsledighet. Gruppen som faller utenfor i videregående opplæring, er en del av utfordringen fordi de etter at rettigheter i videregående-systemet er oppbrukt, igjen blir kommunens ansvar. Innbyggere i videregående alder som kommer til kommunen uten å kunne norsk, er også et kommunalt ansvar. Det er krav for å komme inn på videregående opplæring som denne gruppen ikke oppfyller. Innføringsklasse i samarbeid med fylket er en mulighet for å imøtekomme dette. Alt i alt tilsier dette stadig større utfordringer innenfor voksenopplæringen.

Brukere som medskapere av kvalitet er en viktig forutsetning for å kunne gi tilpassede tjenester og for å videreutvikle tjenestetilbudet. Ikke minst gjelder dette for å få til de gode overgangene som når alder tilsier det, skal finne sted. Brukerrådene er viktige organer for å samordne tilbakemeldinger i forhold til kvalitet i tilbudene. Dialogprinsippet som styringsverktøy i kommunen er også i en slik sammenheng verdifullt.

2.2 Mål og strategier i forhold til et helhetlig tjenestetilbud

- **Kongsvinger skal gi tjenester på riktig nivå til brukerne og utnytte kommunens ressurser på en mest mulig effektiv måte**

Hvordan:

- Opprettholde felles barnehageopptak gjennom hele året for å oppfylle lokal barnehagegaranti
- Balansere forebyggende innsats for mange og gode særtilbud til noen
- Etablere tidlig og tilpasset innsats på tvers av etater ved å utvikle systemer og rutiner som identifiserer og fanger opp utsatte barn og unge tidligst mulig
- Gjennomføre ressursforskyving mot forebyggende tiltak

- **Kongsvinger skal øke brukermedvirkningen**

Hvordan:

- Utvikle barnehagene og skolene til å bli naturlige og attraktive møteplasser i og utenom kjernetid
- Fornye form og innhold i samarbeidet med foresatte i skolene og barnehagene og i dialog med brukerne generelt

- **Kongsvinger skal ha gode og sømløse overganger fra hjem via barnehage og grunnskolen til videregående skole**

Hvordan:

- Etablere forpliktende rutiner
- Gjennomføre kartlegging i basisfag fra 1.-10. trinn
- Opprette ei mappe pr elev i kommunen– der innsyn reguleres på tvers av tjenesteproduksjonen ved tilganger (Feidegodkjenning)

3 LÆRINGSUTBYTTE

3.1 utfordringer

Det er en utfordring å lage strategi for utvikling av oppvekstkvaliteten som er nok framtidsrettet, blant annet i forhold til teknologi og digitale verktøy. Utviklingen går raskt, og den verden som elevene skal forberedes på, må ha særlig fokus i forhold til at kunnskap på mange måter har blitt ferskvare. Det er krav om å ta hensyn til og ta vare på elevenes forskjellighet; slik at hver elev kan være i sentrum for læring uavhengig av bakgrunn, faglig ballast og sosiale ferdigheter. Dette betyr at elevene skal oppleve maksimalt læringstrykk. I Kongsvinger er læringstrykk definert som kriterier som kan etterprøves i hvilken grad de er til stede i et læringsmiljø.

Tradisjonelt er det slik at elevenes tilværelse har vært regulert av klassen, timeplanen, læringsarenaen og fagene. Skolen i samfunnet og nærmiljøfaktoren har ikke fått like mye oppmerksomhet. En skole og barnehage som er aktiv i samtida og engasjerer utover åpningstida, vil kunne åpne for mennesker som vil ta møteplassen i bruk og gjøre noe sammen. Læringsutbytte er også et resultat av felles opplevelser - og gode holdninger dannes ikke i ensomhet.

Tradisjonelt har elever jobbet med læringsstoff der læreren i ettertid har sjekket om eleven har tilegnet seg stoffet – en kontroll av stoffet er lest, ikke om innholdet er forstått. Elevene er avhengig av god undervisvurdering for å lære – dvs vurdering for læring.

Utfordringene er mange og sammensatte. Et par eksempler: Dataområdet omfatter både teknologi/ utstyr i skoler og barnehager, kompetanse i personale og tilgang på utstyr hjemme samt holdninger og kompetanse hos foreldrene. Forskning viser at foresattes forventninger er signifikant i forhold til elevenes læringsutbytte. Foresatte i skoler og barnehager er i alle sammenhenger de som går igjen i statistikkene ellers i kommunen i forhold til utdanningsnivå, økonomi, helse, arbeidsledighet osv. Hvordan kan skoler og barnehager – slik sentrale føringer sier - utjevne sosiale forskjeller? Foresattes forventninger kan ingen andre overta, men hva med tilgang til utstyr og i forhold til ekstra hjelp og støtte og like muligheter for å delta i fritidsaktiviteter? Er det slik at tiltak må målrettes mot barn og foreldre eller bare mot barn i forhold til å bidra til å bryte sosiale uønskede sirkler?

I visjonen for oppvekst " Gi tilbud som bidrar til å gjøre barn og unge i Kongsvinger til vinnere i en verden med økt globalisering" ligger erkjennelsen om en verden der globalisering blir en stadig større del av nærmiljøet og av den enkelte unges virkeområde. Å studere i utlandet er vanlig. I 2008/2009 var det 21 629 norske studenter i utlandet. Flerkulturelle møter skjer ikke lenger ved spesielle arrangementer, men i skolehverdagen, på bussen og i butikken. Språkkompetanse blir en stadig viktigere nøkkel for å lykkes. Denne erkjennelsen må kobles opp mot et språkfokus som må starte i barnehagen.

En stor utfordring er å etablere tjenestetilbud som i sin tilpassethet favner bredt nok. Det vil si for eksempel å skape et tilbud som gjør at guttene lykkes i like stor grad som jentene. Det er dobbelt så mange gutter som jenter som faller fra videregående opplæring. Det vil si at læringsarenaer ikke er der for de som ikke lærer i et tradisjonelt teoretisk system?

Antall diagnoser generelt hos barn og unge har vært økende. Et eksempel: 3-5% av barn

under 18 år har diagnosen ADHD. Problematikk knyttet til uro er særlig gjeldende for gutter.

I befolkningen er det (i følge Folkehelseinstituttet) dobbelt så mange gutter som jenter som har diagnosen ADHD. Unge voksne med ADHD fullfører sjeldnere en utdanning og mister oftere jobben enn jevnaldrene. Undersøkelser tyder også på at ADHD-diagnosen gir økt risiko for stoffmisbruk og kriminalitet. Blant innsatte i norske fengsler har mange dessuten diagnoser knyttet til lese- og skriveproblematikk.

At stadig flere barn i barnehage- og skolesystemet har diagnoser, skaper behov for tett samarbeid med helsesystemene.

Sammenholder man bare denne gruppen barn med diagnose, mot størrelsen på gruppen som er utsatt for mobbing, 5% på landsbasis ved siste undersøkelse, ser en at en liten gruppe utsatte barn får svært mye oppmerksomhet. Derfor må utfordringene som henger sammen med diagnoser, framover ses på som et område som krever oppmerksomhet i stadig større grad. I skolesystemet vil blant annet alternative læringsarenaer og individuell tilrettelegging være god "behandling" for godt læringsutbytte.

Elevenes rett til gode fysiske og psykiske miljøer som fremmer helse, trivsel og læring er sikret gjennom § 9a i Opplæringsloven. Dette betyr at skolens fysiske strukturer må planlegges, bygges og drives i samsvar med de faglige normene som ligger til grunn for at elevene skal ha gode arbeidsmiljøer.

Likeledes skal elevene oppleve trygghet og sosial tilhørighet, og mobbing, diskriminering, vold eller rasisme skal forebygges. Skolen skal resolutt gripe inn dersom slike forhold likevel skjer. Skolene skal aktivt drive et kontinuerlig og systematisk arbeid for å sikre at kravene i § 9a oppfylles.

I vedtatte strategidokument for læring står det at Kongsvinger skal overføre elever med gode resultater og med lærelysten i behold til videregående skoler. I strategidokumentet står det: *"Fordi det betyr å legge grunnlaget for selvgående samfunnsborgere som har både utdanning og danning"*.

Å starte tidlig nok vises i oppvekststigen at det er før fødsel. I barnehagene vil innføring av læringsperspektivet ikke bety å konkurrere med leken. Derimot vil et forsterket fokus på struktur og fag være en målrettet start for et godt læringsutbytte for det enkelte barn. Med full barnehagedekning vil det være en ambisjon å få alle med og starte tilpasset opplæring allerede i barnehagen. Kanskje er påvirkningen på det som skjer i videregående opplæring begrenset fra et kommunalt ståsted, men å forsterke innsatsen før skolestart dvs. i barnehagen er en viktig arena for en kommune som tenker tidlig innsats. Dette vil kreve en fornying av planene i barnehagene.

Innen oppvekstområdet er det forskningsresultater i rikt mon. Problemet i skolen har i noen grad ikke vært å vite hva en skal gjøre, men å gjøre det en vet? Jevnfør eksempelvis forskning rundt læringsutbytte og spesialundervisning. Mye av endringskravet til skolene har kommet som reformer. Endringer har skjedd i større eller mindre grad, og det har utviklet seg et ikke alltid planlagt mangfold. Utviklingen av barnehagene har også i stor grad vært sentralt styrt. Lokal utvikling har i stor grad vært knyttet til prosjekter og forsøk.

Utfordringen er å flytte innovasjon til praksisarenaen, slik at forskningsresultater får direkte konsekvens for læringsutbytte. Utfordringen blir ut fra lokal vurdering å finne fram til en

mest mulig virksom praksis slik at endring blir lokalt forankret.

Aksjonsforskning er et eksempel på en metode i forhold til å oppnå ønsket og rask forbedring fordi den er relatert til hverdagen og skjer der barna er. All planlagt endring starter med å se hvordan ting er, og hvordan det burde være. Det kan være en evne som noen har, eller det kan være tillært. Å løfte innenfra krever i tillegg til å se, kompetanse på metode og tid.

Innovasjon kan også være et spørsmål om mot til å utvide handlingsrommet. En kultur for endring krever både refleksjon og nye handlingsmønstre.

Styringsmodellen i Kongsvinger har mål i styringskort på kommune- og enhetsnivå. Det betyr at områder for innovasjon må identifiseres på begge nivåer, men at resultatene direkte skal angå tilbudet til barn og unge.

Eksempler på områder for innovasjon kan være knyttet til nye samarbeidspartnere for enheten, skolen som organisasjon, eller nybrottsarbeid i samarbeid med videregående skole.

Innovasjonsfokus kan sammen med fokus på kompetanse og rekruttering, legge til rette for økt satsing på et mer lokalt styrt og kontinuerlig forbedringsfokus samtidig som kommunalt nivå holder tak i kursen.

En **egen stortingsmelding om ungdomstrinnet** legges frem våren 2011. I meldingen skal man blant annet vurdere:

- Endringer i fag- og timefordelingen på ungdomstrinnet
- Hvordan få til en mer praktisk og virkelighetsnær opplæring som motiverer flere elever
- Vurdere tiltak om opplæring for grupper med særskilte behov og for minoritetsspråklige som kan rettes spesielt inn mot ungdomstrinnet.

3.2 Mål og strategier i forhold til læringsutbytte

- **Læringsresultatene i Kongsvinger skal høynes til landsgjennomsnittet**

Hvordan:

- Opplæringen kjennetegnes av høyt læringstrykk og tilpasset opplæring
 - Ha nulltoleranse for ugyldig fravær
 - Styrke læringsutbytte i barnehagene ved å se på planer og praksis i et slikt perspektiv
 - Datautstyr som landsgjennomsnittet og økt fokus på ikt som basisferdighet
 - Høy fagkompetanse rundt elevene
 - Kongsvinger skal ha gode og varierte læringsarenaer
- **Kongsvinger skal øke andel innbyggere med utdanning fra videregående skole og universitets- og høgskolenivå**

Hvordan:

- Samarbeide om tilbud med regionen og utdanningsinstitusjoner

- Videreutvikle tilbudet som gis ved GIV (Glåmdal interkommunale voksenopplæringscenter)

4 KOMPETANSE OG REKRUTTERING

4.1 utfordringer

Det er en utfordring kontinuerlig å bygge nødvendig kompetanse for fagpersonell og ledere. Rekruttering av fagfolk skjer i konkurranse med andre kommuner som ønsker samme type kompetanse. Det regionale samarbeidet og samarbeid med universitet, høgskoler og forskningsmiljø er helt nødvendig for å lykkes med utfordringene knyttet til kompetansebygging.

Utfordringen med å beholde og bygge kompetanse er knyttet til hvorfor, hvem, hva og hvordan.

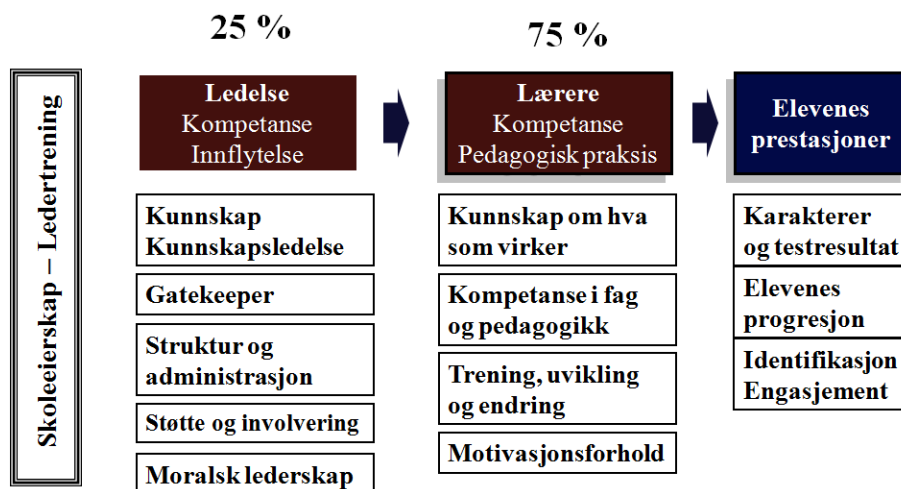
Hvorfor er det avgjørende å ha gode lærere, pedagogiske ledere i barnehagen, gode ledere på alle nivå og komplementær fagkompetanse rundt barn og unge?

Våren 2008 fikk Kunnskapsdepartementet utarbeidet en systematisk oversikt over hvilke kompetanser hos lærere som førte til læring hos barn og unge.

- Relasjonskompetanse – læreren må ha kompetanse til å inngå i en sosial relasjon til den enkelte elev.
- Regelledelseskompetanse – læreren må i kraft av sin posisjon lede undervisningen gjennom å være en synlig leder. Over tid må læreren opptre slik at elevene selv lærer å formulere regler og følge dem.
- Didaktikkkompetanse – læreren må både ha generell didaktisk kompetanse når det gjelder innhold i undervisningen generelt, og i det enkelte fag spesielt. Det er viktig å kunne variere arbeidsmetoder.

Det siste indikerer at med tanke på elevenes læringsutbytte, så er skolens muligheter til å få tak i kvalifisert arbeidskraft essensielt.

”Den pedagogiske verdikjeden”

Modellen viser hvordan ledelse og lærerfaktoren virker inn på elevenes prestasjoner. Modellen er gjengitt med tillatelse av Jan Merok Paulsen.

I barnehagen er det foruten leder de pedagogiske ledere som har ansvaret for kvaliteten i opplegget. Dersom avdelingene ledes av personer uten pedagogisk kompetanse, kan det bety at tilbudet ikke er pedagogisk forankret.

Innen oppvekstsektoren er det behov for spisskompetanse. Å forebygge, avdekke og bidra med tidlig innsats og å kunne gi tilpasset tilbud, er nært knyttet opp mot kompetanse. Noen barn og unge krever sammensatte tilbud som må forankres i spesiell fagkompetanse. Ved kompetansesentra og hos andre samarbeidspartnere forventes gjennomføring på kommunenivå som fordrer høy grad av spesialisering. Uten intern kompetanse vil kjøp av tjenester representere et alternativ som ofte er dyrt og lite forutsigbart. I Barn- og ungeenheten forventes å finne spisskompetanse på tvers av fagmiljøene. Spisskompetanse betyr i denne sammenhengen kompetanse som utfyller, og som representerer et høyere kompetansenivå enn i skoler og barnehager.

Hvem som skal kompetanseheves, må bygge på behov ut fra alderssammensetning. I Kongsvinger viser tall som bygger på 2010-personale i skoler og barnehager at de neste 10 årene vil kreve at 40–50 pedagogiske ledere eller pedagoger skal erstattes. I tillegg kommer sentrale krav til kompetanse – jfr. Utdanningsdirektoratets rundskriv 4-2008 - som må løses lokalt. Det vil også være behov for å erstatte kompetanse fordi folk flytter.

Tabell 1: Prognoser for personellavgang 2011 - 2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pedagiske ledere i barnehage:										
62 år -	0	1	0	0	0	0	4	1	0	0
67 år -	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0
Pedagoger i skolen:										
62 år -	6	3	8	4	6	2	10	1	3	2
67 år -	2	3	1	4	8	5	3	6	5	6

Tabellen viser antall pedagogiske ledere i barnehager/pedagoger i skolene som oppnår 62 eller 67 år fram til 2020 basert på dagens ansattlister.

Analyse internt i hver enhet og på tvers av enheter er nødvendig for å planlegge kompetanseheving innenfor oppvekst. Både bred kompetanse og spesiell kompetanse for å dekke satsinger som kommunen ønsker spesielt, for eksempel språkkompetanse som en konsekvens av fokus på globalisering.

I tillegg til fagkompetanse er områder som ikt, klasseledelse, kompetanse i forhold til å møte flerkulturell rikdom og foreldresamarbeid avgjørende for et godt opplæringstilbud. Viktig kompetanse for de få er rådgiverkompetanse et eksempel på. Denne kompetansen blir sårbar dersom den blir personifisert ved enkeltperson(er). Det er en utfordring å ha denne kompetansen på skolen uavhengig av om en person forsvinner.

Riktig sammensetning av profesjoner i oppvekst er en utfordring. Tverrfaglighet og tilfang av utfyllende profesjoner i skoler og barnehager vil måtte være et tema i en

kompetanseplan. Barn- og ungeenhetens sammensetning vil måtte være i endring ut fra det behovet som utfordringene framover tilsier.

Personlige ønsker om utdanning må inngå i enhetens totale prioritering for å bli med i et kommunalt kompetansehevingsprogram.

Det er en særlig utfordring å etablere et lokalt tilbud med kvalitet til lederne innen oppvekst ut fra at de er få og behovet for kompetanseheving er individuelt.

For lederutdanning finnes sentrale program (BI, UiO og Høgskolen på Hamar), og i tillegg vil regionale tilbud være en naturlig arena for slike tilbud. Uten å fokusere på lederne vil ikke en plan for kompetanseheving innen oppvekst være fullstendig, ut fra den betydning ledelse er påvist å ha – også for læringsutbytte.

Det er en utfordring å gi inspektører og ledere av team lederkompetanse da disse ikke favnes av den ordinære lederopplæringa.

Hvordan kompetanseheving skal gis, krever planlegging og systematisk gjennomføring. Den store utfordringen ligger i å gi etter- og videreutdanningstilbud til personale som samtidig skulle vært sammen med barna i skoler og barnehager. Risikoen er stor for at kvalifisering av personale samtidig forringer kvaliteten i tilbudet til barna betydelig fordi det er vanskelig å finne egnet vikar. I tillegg blir ordningen dyr fordi både vikar og lærer skal lønnes.

At det ikke er et langsiktig kompetansehevingsprogram, og at det ikke er lokale midler avsatt til kompetanseheving for oppvekst, byr på åpenbare utfordringer. Ut fra kartlegging og analyse vil det være nødvendig med et kortsiktig og et mer langsiktig perspektiv på kompetanse. Ambisjonsnivået og prioriteringer innenfor oppvekst vil avhenge av økonomien som knyttes til området "Kompetanse og rekruttering".

Utfordringen er at sentrale midler som fulgte Kunnskapsløftet opphørte etter innføringsperioden på tre år i 2008. De sentrale midlene kanaliseres nå i stor grad via det høyere utdanningssystemet - dvs. universitet og høgskoler. Dette setter igjen store krav til kommunene om å friggi lærere og sørge for vikar for å kunne benytte tilbudet. Tilbudet er rettet mot enkeltlærere.

Midler som blir kanalisert til kommunene i Glåmdalsregionen benyttes ved at det lages program i samarbeid med Høgskolen på Rasta – slik at tilbudet gis til grupper.

4.2 Mål og strategier i forhold til kompetanse og rekruttering

- **Kongsvinger skal ha nødvendig kompetanse for å gi et likeverdig og tilpasset oppvekstilbud i tråd med vedtatte mål og styringsdokumenter**

Hvordan:

- Lage plan for å sikre kompetanseheving som bygger på analyse av framtidig kompetansebehov i skoler, barnehager, i Barn- og ungeenheten og ledelse på flere nivåer
- Satse på innovasjonskompetanse for å bedre oppvekstilbudet

- **Kongsvinger skal ha virkemidler som kan konkurrere i forhold til å beholde og rekruttere høyt kvalifisert personale.**

Hvordan:

- Ha bredde og høyt nivå på fagmiljø og videreutvikle samhandling på tvers
- Ha fokus på å utvikle lærende organisasjoner
- Ha særlige tiltak for å beholde og rekruttere spisskompetanse
- Markedsføre kommunen inn mot høyere utdanningsinstitusjoner
- Tilby lærlinge - /praksisplasser
- Innføre veiledning av nyutdannede lærere

- **Kongsvinger skal bidra til at utdanningsnivået i regionen høynes**

Hvordan:

- Kongsvinger skal videreutvikle samarbeidet med regionen og høyere utdanningsinstitusjoner
- Inngå forpliktende avtaler

5 BARNEHAGE- OG SKOLESTRUKTUR

5.1 Utfordringer

Et av de største dilemmaer er å ha en struktur der ressurser til bygninger og ressurser til innhold til sammen utgjør best mulige kvalitet. Norge er et bevis på at en ikke kan kjøpe seg til god læring – jfr. forskning og læringsresultater eks PISA-undersøkelsen. Ut fra forskning om læring er det ingen universell oppskrift på hvordan lykkes som skole- og barnehageeier. Det må finnes løsninger ut fra lokale forutsetninger, men mange forhold som spiller inn på hva som er en god skole og barnehage, er vel kjent. Agenda-rapporten ligger til grunn for å foreslå en framtidig skole- og barnehagestruktur i Kongsvinger.

Universell utforming (uu) - I likhet med mange andre kommuner rundt om i landet, sliter også Kongsvinger med eldre offentlige bygg som ble satt opp i en tid da tilgjengelighet ikke var noe tema. Alle kommunale bygg er kartlagt med tanke på uu. Kommunen innarbeider konklusjonen av kartleggingen i vedlikeholds- og investeringsplaner. Kommunen gjennomfører tiltak i forhold til budsjett der det ligger til rette for å lage gode løsninger til uu, samtidig som det foretas større vedlikehold og rehabiliteringer. Ved nybygg og større ombygninger på eksisterende bygningsmasse som går inn under investeringer, blir uu innarbeidet i planene.

Det er en utfordring med variert bygningsmasse og uteområder som har stort etterslep på vedlikeholdssida. Omfanget av denne utfordringen vil avhenge av hvilken barnehage- og skolestruktur som blir valgt. I tillegg er barnehagers og skolars bygningsstrukturer lite fleksible i forhold å kunne utnytte kapasiteten maksimalt. Ved kommende utbygginger er det viktig å legge til rette for en fleksibel arealbruk.

Organisering betyr antall enheter, men også organisering innen den enkelte enhet. Ytre størrelse er en ramme, men det er også fullt mulig å lage små skoler innen den store skolen for eksempel.

Læringsarenaer er vanskelig å tilpasse nok uten at en ser på tvers av skolekretser. Erfaring tilsier at det ikke lar seg gjøre å imøtekomme individuelle behov godt nok uten at flere skoler samarbeider. Tilgang til spesialrom derimot må finnes lokalt. Å planlegge for heldagsskole med matservering, oppvekstsenter for å imøtekomme helhetlig behov og å se på utearealet særskilt i forhold til fokus på fysisk fostring og folkehelse, må gjelde alle enheter. Skal skoler og barnehager være attraktive møteplasser, må det legges til rette for sambruk i den videre planleggingen av læringsarenaer.

Å ha omgivelser som stimulerer til aktiv læring hos elever med forskjellige behov, er en utfordring fordi de fleste enhetene ikke er tidsriktige og funksjonelle – for noen gjelder dette i kombinasjon med plassmangel. Ensiddig romløsning med tradisjonelle klasserom vanskeliggjør å utnytte organisering som pedagogisk virkemiddel og å utnytte kompetansen/voksenkapasiteten fullt ut. Målet må være omgivelser som er verd å ta vare på og bidrar til lærelyst. Å prioritere i forhold til et utgangspunkt der behovene er store, krever både strakstiltak og langsiktighet slik at grep som gjøres, inngår i en endelig plan. Utfordringene som ligger i likeverdig faglighet rundt alle elever og tilgang på vikarer og hjelp og støtte fra eksternt hjelpeapparat, har klar sammenheng med antall enheter.

Tilbakemeldinger fra brukerundersøkelsen viser at det er varierende tilfredshet med innholdet i SFO-tilbudet. Det er en utfordring å videreutvikle god kvalitet i SFO-tilbudet samtidig som

prisnivået er stabilt og likt på alle barneskolene, også de minste. Kvaliteten omfatter ikke bare de fysiske lokalene og innholdet i tilbudet, men også kompetansen blant de ansatte. Tilbud om gratis leksehjelp etter skoletid vil også kunne innvirke på SFO.

Opplæringsbegrepet har endret seg de senere år og omfatter også tilbud til barn og unge utover ordinær skoletid. Heldagsskolen er på vei inn, og kommunen må etablere ordninger med et innhold som dekker behov for brukerne etter skoletid. I en slik forbindelse er det mange fordeler ved at tilbudet organiseres i oppvekstsentre der skole og barnehage samarbeider med hverandre og ulike lag og organisasjoner. I kommunelplanutkastet legges det opp til at en vil berede for heldagsskole og oppvekstsentre.

En elevgruppe som krever mye tilrettelegging er de sterkt funksjonshemmede barna, både bygningsmessig og kompetansemessig. Det er det klare fordeler med å samle tilbudet et sted i kommunen. Et slikt tilbud vil kunne være et sted for utvikling av spisskompetanse og et ressurscenter i faglig sammenheng. Langeland er et sted med mulighet for å etablere et slikt tilbud samtidig som trangboddheten ved skolen kan løses. I løpet av 2014 ønsker kommunen å igangsette et prosjekt som omhandler etablering/utvikling av et ressurscenter på Langeland. I den forbindelse er det naturlig å etablere et samspill/samarbeid mellom skolen, barnehagene og ressurscenteret.

Tabell 2: Investeringer og midlertidige tiltak for skolene i perioden 2011-2014

Investering i perioden 2011 – 2014				
	2011	2012	2013	2014
Tråstad				
Holt				
Roverud				10 000 000,-
Brandval		6 000 000,-		
Langeland				1 000 000,-
Midlertidige tiltak i perioden				
Langeland	3 000 000,-			
Marikollen	1 000 000,-			

I Agendarapporten s 26 er det gjort et grovt kostnadsoverslag uten oppgradering av ENØK, for å få skolene opp til et akseptabelt bygningsmessig nivå. Tiltak som dører, vinduer, golvbelegg, ventilasjon går igjen. På Austmarka er heis innregnet, på Brandval er oppgradering av gymbygg med.

De midlertidige tiltakene ved Langeland er å oppgradere læringsmiljøet ved å øke disponibelt areal. Ved Marikollen er det behov for å øke lagerkapasiteten. Med bakgrunn i befolkningsprognosene kan Marikollen om 5 års tid få ytterligere kapasitetsutfordringer.

I tabellen er ungdomsskolene i sentrum ikke tatt med i påvente av strukturvalg for ungdomstrinnet. Uteareal er ikke medregnet. Heller ikke fremtidige vedlikeholdsbehov, pedagogisk tidsriktige lokaler er lagt inn.

Tilstrekkelig og fleksibel kapasitet i barnehagene er en utfordring. Kongsvinger kommune har i de senere år gradvis bygget ut kapasiteten og økt dekningsgraden fra 71% (2004) til 90% (2009). Rådmannen har nå lagt fram et forslag om å bygge en ny barnehage i Kongsvinger sentrum for å fjerne midlertidigheten og dekke behovet for barnehageplasser framover. Dette vil dekke behovet forutsatt at antall barn pr avdeling består, lokal barnehagegaranti opprettholdes og befolkningsøkningen fortsetter som hittil. Ved 1% vekst vil ytterligere kapasitetsbehov oppstå i 2012.

Barnehagenes kapasitet - nåværende kapasitet er den såkalte "Kongsvinger-normen" som innebærer at det er tatt inn ett ekstra barn pr avdeling. Dette var et innsparingstiltak som samtidig har bidratt til å skaffe full barnehagedekning.

Det må fastsettes en standard for bemanning og kapasitet (i henhold til sentrale føringer). Det må tilstrebes en fleksibel utnyttelse av kapasitet på tvers av alder og med kapasitet som ivaretar et varierende behov for plasser.

Å forbedre kvalitet er en kontinuerlig utfordring. I brukerundersøkelsen januar 2010 skåret barnehagene best av alle de kommunale tjenestene og høyere enn landsgjennomsnittet. Utgangspunktet for å videreutvikle kvaliteten i barnehagene er derfor det beste.

Barnehagedriften i Kongsvinger er effektiv og koster i 2009 kr 530 pr innbygger. Dette er et av de rimeligste tilbudene pr innbygger i landet og skyldes effektiv drift med lav timepris. Nytt sentralt finansieringssystem for barnehagene gjør at tildelingssystemet i kommunen vil måtte vurderes på nytt.

Skolene har en utfordring på kapasitetssida med en kombinasjon av over – og underkapasitet. Barneskolene ute i distriktet vil få stadig større "overkapasitet", men nedleggelse av en eller flere av distriktsskolene betyr at sentrum vil måtte utbygges samtidig som skyss og investeringer vil bli høye. Dette gjør at en ikke bør vurdere nedlegging av barneskoler nå. Ved enkelte av sentrumsskolene vil det bli trangere uten at kapasiteten samlet for disse vil måtte utvides, og en utnyttelse av den totale kapasiteten gjennom fleksible kretsgrenser vil løse disse utfordringene. Flytting av reiseelevene fra Marikollen til Vennersberg og økning av lagerkapasitet er aktuelle alternativer for å avlaste Marikollens plassproblemer, mens Langeland må øke sitt disponible areal.

Det er behov for å øke den fysiske kapasiteten for ungdomsskolene i sentrum samtidig som det er behov for å igangsettes et utredningsarbeid hvor det settes spørsmålsteget ved hvor godt egnet ungdomsskolene i kommunen er til å oppfylle krav og føringer for morgendagens skole. I forbindelse med den politiske behandlingen av plandokumentet vedtok kommunestyret at rådmannen skal utrede økonomiske konsekvenser vedrørende ungdomsskoler i Kongsvinger sentrum for følgende alternativer:

Alternativ A:

- To ungdomsskoler slik som i dag:
 - Ombygging/rehabilitering av to ungdomsskoler på Tråstad og Holt inklusiv skolenes idrettsbygg, og med kantiner for elevene

Alternativ B:

- En ungdomsskole i sentrum:
 - En ny skole i nærheten av Kongsvinger Storhall der deler av denne leies som skolens idrettsbygg
 - Vurdering av andre aktuelle tomter for å bygge en ny skole i sentrum beliggende slik at flest mulig elever kan gå eller sykle til skolen
 - Det må gis en tilråding om hva de to eksisterende bygninger med idrettshall og areal kan benyttes til hvis vi velger å bygge ny skole, og hva dette kan gi i økonomiske uttelling

Framtidig ungdomstrinn ved Roverud barne- og ungdomsskole vurderes inn i alternativ A og B.

Austmarka ungdomsskole skal opprettholdes i sin nåværende form.

I tillegg vedtok kommunestyret at rådmannen skal gjennomføre en pedagogisk faglig vurdering av følgende:

- Kvaliteten for elevene i en stor skole kontra to litt mindre. Fordeler og ulemper for elevene med de to alternativene
- En skole med en rektor, plassert i to bygninger (Tråstad og Holt).
- "Kongsvingernormen" i barnehagene, dvs ett ekstra barn pr avdeling. Går det fint? Er det forsvarlig? Fordeler/ulemper

Utredningene skal være ferdig til 1. mai som grunnlag for behandling i juni 2011

5.2 Mål og strategier i forhold til barnehage- og skolestruktur

- **Kongsvinger skal ha en oppvekststruktur som tar utgangspunkt i likeverdighet, optimalt læringsutbytte, best mulig ressursutnyttning, nærmiljøeffekt og fritidstilbud**

Det anbefales følgende strategier:

- Ungdomstrinnet: Velge en struktur som oppfyller krav og føringer for morgendagens skole.
- Barnetrinnet: Ingen strukturendring
- Det utredes Oppvekst- og ressurscenter på Langeland
- Barnehagene: Kontinuerlig vurdering av kapasitet og samtidig med kapasitetsøkning vurdere sanering av gamle avdelinger / barnehager.
- Oppruste eksisterende bygningsmasse i forhold til dokumentert etterslep på vedlikeholdssida.

6 REFERANSELISTE

Eksterne referanser

Lov om barneverntjenester (Barnehageloven) av 1.1.1993 og 1.12.2010

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (Opplæringslova) av 22.11.1998, 28.12.2009 og 1.12.2010

Barnehageloven av 1.1.2006 og 1.1.2009

Lov om Helsetjenesten i kommunen (Kommunehelsetjenesteloven) av 1.1.1984 og 28.12.2009

St.melding. 47 (2008-2009) "Samhandlingsreformen"

St. melding. 44 (2008-2009) "Utdanningslinja"

St. melding. 41 (2008-2009) "Kvalitet i barnehagen"

St. melding. 11 (2008-2009) "Læreren, Rollen og utdanning"

St. melding. 31 (2007—2008) "Kvalitet i skolen"

St. melding. 16 (2006-2007) "...og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring"

St.meld. 16 (2002 – 2003) "Respekt for et sunnere Norge" – også kalt folkehelsemeldingen

NOU (2009:18) "Rett til læring"

NOU (1998:18) – "Bruk for alle"

Utdannings- og forskningsdepartementet: R.skr. F-13/04: Dette er Kunnskapsløftet

Utdannings- og forskningsdepartementet: R.skr. F-12/2006 B: Innføring av Kunnskapsløftet

Utdanningsdirektoratet: Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2006

Avtale mellom kunnskapsdepartementet og KS om veiledning av nytilsatte nyutdannede pedagoger i barnehage og skolen, datert 5.februar 2009

Regjeringens strategi for forebygging - 2009

Utdanningsspeilet (2008) "Tall og analyse av grunnopplæringen i Norge"

Nasjonale mål og hovedprioriteringer for 2010 (IS-1/2010 Rundskriv)

Habilitering av barn og unge (15-1692) – handlingsplan

Ungdomsundersøkelsen i 2009 i Hedmark, datert 7. mai 2010

Elevresultater for grunnskole – videregående i Glåmdalsregionen, 21. januar

Birkemo og Bonesrønning (2006) "Kan skolen forbedres?"

Spesialundervisning – veileder til Opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og

spesialundervisning (2009)

Lokale referanser

Styringskortet for oppvekst 2011 -2014, vedtatt

Planprogrammet, vedtatt 29.april 2010

Læringspolitisk strategi 2010-2013, vedtatt 29.april 2010

Kvalitetssystem for Oppvekst 2010 – 2013,vedtatt 29.april 2010

Kommunedelplanutkast for Helse, datert 31.5.2010

Ruspolitisk handlingsplan, vedtatt 11.2.2010

Tidlig innsats: Prosjektrapport "Tyvstart" –tidlig innsats, datert april 2010

Sluttrapporten fra Agenda – Utredning av ulike modeller for skole- og barnehagestruktur, datert 13. mai 2010

Levekårsindikatorer for Kongsvinger, datert 31. mai 2010 ("spindelvevet")

Fordeling av ansatte i barnehager og skoler etter alder, datert 31.5.2010

Utvikling av brukergrupper og konsekvenser, NAV, datert 18.mai 2010

Læringstrykk – lokale kriterier

Kommunal veileder "Spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp"